

Udflytning af Det Danske Filminstitut

Dansk Folkeparti har i sit filmpolitiske oplæg til filmaftalen for 2019-2022 foreslået, at Filminstituttet flyttes fra København, og Svendborg bliver nævnt som en mulighed. Effekten af dette overvejes i nærværende notat. Konklusionen er, at bestyrelsen for Det Danske Filminstitut ikke kan anbefale at arbejde videre med en sådan flytning, idet det vurderes samlet set at svække dansk film. Beparelsespotentialet er samtidig overvurderet.

Styrket produktion af dansk film

Det centrale ved en eventuel udflytning er, om det styrker **mangfoldigheden** og **kvaliteten** i dansk film og dermed også øger udbredelsen. Kort sagt er det afgørende spørgsmål, om en udflytning af Filminstituttet vil styrke dansk film. Dette ses også som Dansk Folkepartis erklærede mål.

Væsentlige indsatser til at styrke **mangfoldigheden** i dansk film kan fremhæves:

- Den Vestdanske Filmpulje har omkring 13 millioner om året til støtte og FilmFyn har omkring 12 millioner om året. Støtten er i Medieforliget for 2019-2023 netop blevet forhøjet med yderligere i alt 35 millioner kroner årligt til regional filmstøtte. Der er tale om en fordobling af de regionale filmfondes midler, som forhåbentligt suppleres af nye kommunale eller regionale midler til de to fonde. Sammen med Filminstituttets almindelige støtte og særlige regionale støtte betyder det en markant styrkelse af støtten til danske film, der produceres og foregår uden for hovedstadsområdet. Det kan bidrage til at styrke de lokale historier.
- Mangfoldigheden i historiefortællingerne i dansk film har været i fokus i branchen og på Filminstituttet i en årrække i samarbejde med de regionale filmfonde. En optælling viser, at kun 26 pct. af filmene i 2015-2018 foregår i København. Der er heller ikke noget der tyder på, at danske film er mere populære i København end i resten af landet – tallene viser nærmere det modsatte.
- Et led i at sikre bred historiefortælling er at sikre bred rekruttering til filmbranchen – geografisk, socialt mv. I forhold til bred geografisk rekruttering kan fremhæves, at filmværksteder, som støtter den tidlige talentudvikling, eksisterer fire steder i landet (Viborg, Aarhus, Odense og København) og er blevet samlet i en landsdækkende talentudviklingsorganisation, Filmtalent, i Aarhus. I Østjylland er der endvidere Super8-uddannelsen og multiplatformuddannelsen i Aarhus samt animationsskolen i Viborg, og Odense huser den alternative filmuddannelse 18Frames. Dette bidrager til at sprede rekrutteringen.

At sikre filmfortællinger om alle danskere og til alle danskere er således allerede i fokus, og skal fortsat være det. Ovenstående indsatser er centrale, mens det ikke virker oplagt, at en

flytning af støtteforvaltningen i sig selv væsentligt vil styrke mangfoldigheden, hvis overhovedet.

Tværtimod vil en flytning betyde et væsentligt **tilbageskridt for kvaliteten**, som er et helt centralt element i den succes, som dansk film har haft - set over en årrække - sammenlignet med andre europæiske lande. Filminstituttet er en støtte-, formidlings- og bevaringsinstitution, og det er fornuftigt, at Filminstituttet er placeret i fysisk nærhed af branchen. Omkring 80 pct.¹ af filmbranchen er lokaliseret i København, og derfor er det hensigtsmæssigt, at Filminstituttet ligger i København. Det betyder, at det er let for støtteforvaltningen at holde tæt kontakt, møder, screeninger, mv. i forbindelse med udvikling, produktion og lancering af film. I forbindelse med filmstøtte holdes omkring 5.000 møder på Filminstituttet hvert år.

En udflytning til Svendborg vil betyde, at Filminstituttet lokaliseres i en egn af landet, hvor 4% af branchen er lokaliseret² og i en by, som ikke har filmselskaber eller -produktion. Det vil betyde øgede udgifter til rejser og øget tidsforbrug og/eller en dårligere kontakt mellem Filminstituttet og de producerende selskaber. Et af de afgørende kendetegn ved den danske filmstøttemodel er et tæt samarbejde mellem den offentlige støtte fra Filminstituttet og de private produktionsselskaber. Det er et samarbejde, der finder sted gennem udvikling, produktion og lancering af den enkelte film, hvor Filminstituttet både støtter økonomisk, men også er sparringspartner i arbejdet med at udvikle filmene, finansiere dem internationalt, lancerer dem på den mest hensigtsmæssige måde og sikre dem udenlandsk festivaldeltagelse og internationalt salg. Filminstituttet fungerer desuden som videnscenter, når det drejer sig om finansiering, produktionsmetodik, publikumsdata, lancering, internationalt samarbejde, formidling mv.

Den digitale udvikling har betydet, at dansk film - som alle de billedbårne medier og brancher - er i en omstillingsperiode i disse år. En langvarig proces med at flyttet Filminstituttet til Svendborg eller et andet sted uden for hovedstaden vil fjerne fokus fra arbejdet med at sikre kvaliteten og omstillingen til en ny digital virkelighed.

En flytning risikerer at betyde et tab af erfarne og specialiserede medarbejdere. Erfaringen fra tidligere udflytninger i staten viser, at det er 15-20% af medarbejderne, der følger med i en flytning, og det vil alt andet lige være meget svært at rekruttere de samme højt specialiserede medarbejdere på Sydfyn. Det vil næsten uundgåeligt betyde, at kvaliteten i Filminstituttets arbejde bliver forringet, sagsbehandlingstiden stiger og vil ydermere svække den støtte og service, som instituttet kan yde den producerende branche.

Det er ikke klart, om flytningen af Filminstituttet er tiltænkt at skulle skabe et incitament for produktionsselskaberne i København til at flytte væk fra hovedstadsområdet. Det er under alle omstændigheder mere end tvivlsomt, om det vil få nogen effekt. TV2 er en enterprisestation, som skal købe alle sine programmer med undtagelse af nyheder og sport af uafhængige producenter, men det har i løbet af stationens 40-årige historie ikke medført, at produktionsselskaberne er blevet etableret i Odense eller er flyttet til Odense.

Fortsat understøtte god filmformidling

¹ Jf. særkørsel foretaget af Danmarks Statistik.

² Kilde: Særkørsel fra Danmarks Statistik. Baseret på ansatte i filmbranchen, der arbejder med produktion, postproduktion og distribution af film.

Eksistensen af et Cinematek, som vi kender det i dag, hænger tæt sammen med spørgsmålet om flytning af Filminstituttet. Dansk Folkeparti foreslår Cinemateket nedlagt. Cinemateket udgør et centralt element i Filminstituttets formidlingsforpligtelse, som er fastlagt i filmloven, hvorefter Filminstituttet skal "sørge for et bredt udbud af publikumsrettede aktiviteter om film." Cinemateket har eksisteret siden 1941 – først under det såkaldte Filmmuseum, der sidenhen er fusioneret ind i Det Danske Filminstitut.

Cinemateket er naturligvis ét blandt mange filmformidlingstilbud. Men en nedlæggelse vil fjerne et centralt kulturtilbud, der holder filmarven i live med biografvisninger af ældre film og film fra hele verden, oplæg, debatter og andre arrangementer. Samtlige lande, som Danmark normalt sammenligner sig med, har et eller flere Cinemateker.

En centralt beliggende "hovedfilial" i København er afgørende for at sikre det størst mulige publikum og været stedet, hvor nye koncepter prøves af. Cinemateket er vokset med 30 pct. over de sidste 3 år og solgte i 2017 136.000 billetter. Samtidig satses målrettet på at skabe Cinemateksvisninger i hele landet. Det udgør et godt supplement til Cinemateket i København, som Dansk Folkeparti også fremhæver. Der er indgået 3 filiaftaler (i Aarhus, Odense og Ålborg) og visningssamarbejder med i alt 20 biografer. Disse viser et repræsentativt udsnit af visningerne i København. Dog er det kun i "hovedfilialen" i København, som Filminstituttet selv driver, at der er udstyr til at afspille rækken af ældre filmformater (35mm filmruller, 16mm etc.), og som er koblet med bevaringsinstitutionens adgang til at låne og afspille film på gamle filmformater fra filmarkiver i hele verden. Sådanne udlån sker ikke til private.

DFIs formidlingsindsats til hele Danmark går langt videre end cinemateksvisninger og har gjort det i mange år. Film og undervisningsmaterialer på filmcentralen.dk anvendes af de fleste skoler landet over. Danmarkshistorie i levende billeder formidles på Danmarkpaafilm.dk. Via samarbejdet med DBC om Filmstriben.dk kan der ses film via landets biblioteker. De landsdækkende, brede initiativer *Med skolen i biografen* og *Børnebiffen* sikrer, at Danmarks børn stifter bekendtskab med filmmediet. Filminstituttets forskningsbibliotek servicerer hele landet. Og hertil kommer støtte til en lang række private initiativer.

Økonomien ved udflytning

Dansk Folkeparti anfører, at en flytning af Filminstituttet vil betyde besparelser. Dette er korrekt, men i væsentligt mindre omfang end antaget og først på længere sigt på grund af omkostningerne ved at flytte.

Dansk Folkeparti anfører, at Filminstituttet i dag bruger 31,3 mio. kr. på husleje i Gothersgade i København. Dette er ikke korrekt. Beløbet udgør Filminstituttets samlede udgifter til såkaldt "Fælles drift, inklusiv huslejeudgifter"³. Heri indgår udgifter til løbende forbrugsudgifter som el, vand og varme, rengøring, vedligeholdelse, håndværkere osv., hvortil kommer driftsudgifter i form af udgifter til IT- og betjentfunktioner – alt sammen udgifter, som vil skulle afholdes uanset adresse. Filminstituttets huslejeudgifter i Gothersgade udgør 14,9 mio. kr. i 2018, hvorfra skal trækkes indtægter fra videreudlejning og forpagtning, således at **nettohuslejeudgiften udgør 10,9 mio. kr.** for både publikumsområder og kontorlokaler. Filminstituttet har løbende reduceret nettohuslejeomkostningerne, hvilket også forventes at ske fremover.

³ Fra Filminstituttets notat "Effektevaluering af filmaftale 2015-2018", som blev sendt til Kulturministeriets departement i april 2018.

Filminstituttet antager, at Danske Folkepartis forslag om flytning ikke vedrører arkiverne i Glostrup eller i Store Dyrehave i Hillerød. Det vil være uforholdsmæssigt dyrt at flytte og retablere arkivernes store køle- og frysebokse.

Nedenfor er opstillet grove estimater for to scenarier for hhv. en flytning til Svendborg uden et Cinematek, som Dansk Folkeparti foreslår, samt et scenarie for flytning til Odense med et Cinematek i en form, som er tilpasset det lavere publikumsgrundlag.

Huslejeomkostninger

Ved en placering i Svendborg tages udgangspunkt i de ledige lokaler på Kogtved Søfartsskole, som Dansk Folkeparti har nævnt kunne være en mulighed. Ejendommen er til salg for 49,5 mio. kr., og rummer i alt godt 4.000 m² fordelt på 1.828 m² bolig og 2.241 m² erhverv, ifølge salgsopstillingen. Filminstituttets lokaleforbrug i dag udgør ca. 8.500 m² i Gothersgade inklusiv publikumsområder og kontorer.

Omkostninger til lokaler i det centrale Odense kan baseres på m²-priser for de lokaler, hvor Styrelsen for Forskning og Innovation har adresse, som er indhentet hos Bygningsstyrelsen (700 kr./m², eksklusiv driftsudgifter). Der er til sammenligning indhentet m²-priser på tre andre udbudte lejemål i det centrale Odense, hvoraf det fremgår, at Styrelsen for Forskning og Innovation betaler markedskompatible m²-priser.

En flytning vil derudover indebære flytteomkostninger, retableringsomkostninger i Gothersgade samt etableringsomkostninger ved den nye adresse:

- *Flytteomkostninger:* Ved statens første udflytningsrunde blev antaget en engangsflytteudgift på 250.000 kr./årsværk, hvilket blev hævet til godt 350.000 kr./årsværk ved anden udflytningsrunde baseret på ministeriernes egne opgørelser⁴. Her regnes med 250.000 kr. pr. årsværk, hvilket blandt andet dækker over flytteudgifter for medarbejderes private flytning, godtgørelse for dobbelt husførelse for medarbejdere, udgifter som følge af dobbeltbemanding i en overgangsperiode samt udgifter til tjenesterejser for medarbejdere, møblering mv.
- *Retableringsomkostninger:* I forbindelse med fraflytning af den nuværende bygning i Gothersgade, vil der være omkostninger til retablering i henhold til lejekontrakten. Filminstituttet har igennem årene foretaget en række ombygninger, som ejeren, Egmont, kan kræve retableret. Dette gælder ikke biograferne, men en række andre forhold, så som kontorombygninger, indgangsparti, ombygning af publikumsområde, herunder restaurant og kælder, ventilationsanlæg og trappe til bibliotek. Omkostningen hertil anslås at udgøre 5 mio. kr., hvilket dog er afhængigt af, hvor meget Egmont kræver retableret. Vurderingen er foretaget af DFIs daglige bygningsansvarlige medarbejder og stemmer overens med Bygningsstyrelsens erfaringsbaserede standardestimer⁵.
- *Etableringsomkostninger:* Etablering i Svendborg vil kræve en betydelig ombygning, da bygningen har været anvendt til andre formål, herunder både bolig, erhverv og gymnastiksal. Der skal indrettes kontorarealer, bibliotek, arbejdsbiografer og børnefilmstudier (Film-X) mv. Bygningsstyrelsen har oplyst, at udgangspunktet er, at etableringsomkostningerne typisk er fra 1.000 kr./m² op til 8-9.000 kr. m² jo flere

⁴ Jf. Finansministeriets hjemmeside.

⁵ Kilde: Bygningsstyrelsen rapport "Analyse af statens forbrug af kontor- og arkivlokaler i København" fra 2016.

særinstallationer, der er tale om. Der tages her udgangspunkt i 4.000 kr. pr. m². Det giver en samlet ombygningsudgift på godt 16 mio. kr.

I scenariet med placering i Odense skal der tillige etableres nyt Cinematek. Omkostningen til etablering af biografale er vanskelig at estimere. Det nuværende Cinematek i Gothersgade i 1995 kostede 76,4 mio. kr. at etablere (i 2015-priser). De seneste private biografetableringer i Danmark, som Filminstituttet har kendskab til, er væsentlig billigere, men også mindre biografer. På den baggrund anslås en nyetablering af biografale og øvrige særinstallationer at koste 25 mio. kr., hvortil kommer øvrig ombygningsudgift efter ovennævnte lave standardsats på 1.000 kr./m² svarende til 4 mio. kr., dvs. i alt 29 mio. kr.

Tabel 1 sammenholder de to scenarier med de nuværende lokaleomkostninger.

Tabel 1 Økonomiske skøn for udflytning af Det Danske Filminstitut

Mio. kr.	Gothersgade	Scenarie 1: Svendborg	Scenarie 2: Odense
Årligeudgifter:			
- Basishusleje	10,9	2,7 ¹	6,0
- Husleje for ombygning/investeringer ²	-	0,9	1,6
Årlig besparelse i forhold til i dag	-	7,3	3,3
Engangsomkostninger:			
- Flytning (250.000 kr./årsværk) ³		27,5	32,5
- Retablering i Gothersgade		5,0	5,0
Antal år før der opnås besparelse		5	12
Tilskuere i Cinemateket årligt	136.000	0	Max 50.000

Noter:

- Der er taget udgangspunkt i et køb af ejendom i Svendborg (Kogtved Søfartsskole), som er til salg for 49,5 mio. kr. Bygningsstyrelsen vil normalt forvalte ejendommen på statens vegne og tage en årlig husleje svarende til et afkastkrav på 5,5 pct. af de samlede omkostninger, jf. statens ejendomsadministrationsordning (SEA-ordningen).
- Udgiften er beregnet ud fra investeringer på hhv. 16 og 29 mio. kr., som antages at kunne finansieres via det almindelige princip om husleje på 5,5 pct. af investeringen. Der ses således bort fra eventuelle krav om betaling af afdrag for investering i særinstallationer.
- Der er taget udgangspunkt i, at 110 årsværk og 130 årsværk flyttes til henholdsvis Svendborg og Odense. Forskellen består i, at Cinemateksafdelingen er nedlagt i Svendborg-scenariet. Filminstituttets arkivpersonale, der er placeret i Glostrup, antages upåvirket af flytningen.

Ved flytning til Svendborg vil der være en årlig besparelse på huslejen på 7,3 mio. kr. Når der tages højde for flytteomkostninger mv., vil der samlet set være en besparelse **efter 5 år**. Ved flytning til Odense vil der være en årlig besparelse på huslejen fra 3,3 mio. kr. Når der tages højde for flytteomkostningerne mv., vil der samlet set være en besparelse **efter 12 år**.

Beregningerne tager udgangspunkt i de rene huslejeomkostninger. Forbrugs- og driftsomkostninger er nogenlunde de samme uafhængigt af, hvor Filminstituttet ligger. Uden et Cinematek eller ved et mindre Cinematek vil driftsomkostninger alt andet lige være lavere, idet billetindtægterne dog også vil falde. Omvendt vil flytning til Fyn også indebære en stigning i rejseomkostninger. Disse forhold er vanskelige at estimere og trækker i hver sin retning, hvorfor der er set bort herfra.

Endvidere skal det med i betragtning, at en væsentlig del af besparelsen ved flytning vil blive "væltet over" på filmproducenterne og andre, der skal til møde på Filminstituttet. Hvis de nuværende 5.000 fysiske møder skal afholdes, vil det koste omkring 5 mio. kr. årligt i

transport⁶, hvortil kommer øget tidsforbrug. Disse udgifter skal filmbranchen eller Filminstituttet afholde afhængigt af, hvor møderne finder sted.

Afslutningsvis skal det understreges, at de økonomiske estimater er baseret på grove antagelser, som skal analyseres mere detaljeret, hvis der politisk lægges op til at arbejde videre med en flytning. Ovenstående beregninger er endvidere baseret på uændret organisation i øvrigt for at holde effekten af flytningen isoleret fra andre effekter. Filminstituttet har løbende reduceret huslejemkostningerne ved at øge udlejning af overskydende lokaler blandt andet som led i at efterleve statens løbende årlige 2 pct. omprioreringsbidrag på driften.

⁶ Beregnet ved to billetter tur-retur fra København til Svendborg med DSB ved 80 pct. af møderne.